

Årsrapport 2021

Överförmyndarnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

HELSINGBORG

Den kommunala revisionen i Helsingborgs stad är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Helsingborgs stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Större granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, helsingborg.se/stadsrevisionen. De kan också beställas från revisionskontoret, stadsrevisionen@helsingborg.se.

Sammanfattande bedömning

Revisorerna ska varje år pröva om verksamheten inom nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

De bedömningar som görs i rapporten har som mål att uppnå en rimlig grad av säkerhet om nämndens verksamhet och redovisning i sin helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet men ingen garanti för att svagheter eller felaktigheter inte finns.

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån stadsrevisionens granskningar av verksamheten 2021. De avvikelser som noterats kommenteras i rapporten.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att nämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det verksamhetsmässiga resultatet till stor del är förenligt med kommunfullmäktiges uppdrag och inriktning för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms, i allt väsentligt, ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med gällande lagstiftning och god redovisningssed.

1. Årets granskning

Revisorerna ska varje år pröva om verksamheten inom nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar av överförmyndarnämnden 2021. Den fördjupade granskningen som genomförts under revisionsåret redovisas i bilaga 1.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisions sed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 2.

I den årliga granskningen ingår att revisionen löpande följer verksamheten genom att ta del av grundläggande dokument och ärenden. Grundläggande dokument är bland annat plan för mål och ekonomi, reglemente, delegationsordningar, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapport, verksamhetsberättelser, beslutsunderlag och protokoll. Under året har också särskilda möten hållits avseende ekonomi och intern kontroll. Vidare genomför revisionen också en viss omvärldsbevakning kopplat till nämndens verksamhet.

De bedömningar som görs i rapporten av verksamhet och ekonomi, av intern kontroll samt av räkenskaper har som mål att uppnå en rimlig grad av säkerhet om nämndens verksamhet och redovisning i sin helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet men ingen garanti för att svagheter eller felaktigheter inte finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentlighet är högre än felaktighet som beror på misstag. Detta eftersom oegentlighet kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

Granskningsledare har varit Johanna Fagerström vid Helsingborgs stads revisionskontor.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges beslutade uppdrag och inriktning samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot inriktning och beslut.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Inriktning och uppdrag

Bedömningen av nämndens verksamhetsmässiga resultat grundas på revisionskontorets granskning av nämndens redovisning i årsbokslut, verksamhetsberättelser, delårsrapporter samt på övriga granskningar som genomförts under året. Nämndens verksamhetsberättelse i årsbokslutet bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av nämndens verksamhetsmässiga resultat.

Kommunfullmäktige har beslutat om ett uppdrag och en inriktning för överförmyndarnämnden som nämndens verksamhet ska hålla sig inom. I överförmyndarnämndens reglemente framgår att nämndens uppdrag är att hjälpa invånare i behov av god man eller förvaltare. Under 2021 har överförmyndarnämnden haft följande inriktning: "Digitalisera gode mäns och förvaltares ekonomiska redovisningar för att skapa en mer effektiv och rättssäker hantering."

Inlämnade digitala redovisningar uppgår till 31 procent 2021. Det går att utläsa av nyckeltalet digitalt inlämnade och redovisade ekonomiska redovisningar för gode män och förvaltare. Det är en ökning med 5 procent jämfört med 2020 då 26 procent av redovisningarna var inlämnade digitalt.

Digitalisering

Revisionen har under året utfört en fördjupad granskning, digitalisering inom överförmyndarnämnden. Av granskningen framgår att nämnden arbetar aktivt med att digitalisera förvaltarnas ekonomiska redovisning. Nämnden arbetar med att förbättra systemet både för handläggarna och också för ställföreträdarna. Dels genom dialog med systemägaren men även genom att utbilda sig själva och ställföreträdarna. Istället för att ställa in utbildningen när det tillkom restriktioner, genomfördes utbildningar digitalt. Av granskningen och informationen om ökningen av antalet inlämnade digitala redovisningar bedömer vi att överförmyndarnämnden har ett ändamålsenligt arbete med att digitalisera förvaltarnas ekonomiska redovisning.

Ställföreträdare och årsräkningar

Överförmyndarenheten har ett ansträngt läge och har inte kunnat förordna ställföreträdare i den takt de hade önskat. Den 31 december 2021 var där 170 öppna ärenden där ställföreträdare ännu inte har förordnats. Även handläggningen av årsräkningar har tagit längre tid än först beräknat. Vid utgången av 2021 har överförmyndarnämnden 91 årsräkningar avseende 2020 kvar att granska. Orsakerna har varit varierande men åtgärder har satts in för att underlätta och förbättra situationen. Under året har vi bland annat genom nämndensprotokoll kunnat följa att nämnden har gett uppdrag till enheten att ta fram förslag på åtgärder för att förbättra och lösa situationen samt att nämnden har fått löpande information om hur verksamheten fortlöper. Exempel på åtgärder är ändrade besöks- och telefontider, lånat in administrativ personal och möjliggjort övertidsarbete. Under hösten har nämnden fått möjlighet att rekrytera två handläggare som börjar under 2022.

Länsstyrelsen

Inspektionen från Länsstyrelsen visar att det generellt är god ordning i akterna och att akterna är överskådliga och välskötta.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer stadsrevisionen att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2021 i allt väsentligt är förenligt med den verksamhetsinriktning som fullmäktige fastställt. Nämnden har lämnat tillfredsställande information om uppkomna verksamhetsavvikelser.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2021:

Tabell: Ekonomiskt utfall

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2021	Internbudget 2021	Bokslut 2020
Kommunbidrag	16 971	16 971	16 803
Intäkter	312	0	90
Summa intäkter	17 547	16 971	16 893
Utdelningskrav	0	0	0
Kostnader	- 18 158	- 16 971	- 16 692
Summa kostnader	- 18 158	- 16 971	- 16 692
RESULTAT	-611	0	201

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall redovisar ett underskott om 611 tkr i förhållande till budgeten. Underskottet beror på ökade personalkostnader och ökade arvodeskostnader. Fördelningen beträffande arvoden som utbetalats under 2021 är att överförmyndarnämnden står för 56 procent av arvodeskostnaderna och huvudmännen för 44 procent.

Nämnden har i sitt årsbokslut lämnat tillfredsställande information om uppkomna budgetavvikelser.

2.3 Sammanfattande bedömning av verksamhet och ekonomi

Nämndens årsbokslut bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma uppdraget och inriktningen.

Stadsrevisionen bedömer att nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat för 2021 i allt väsentligt är förenligt med uppdraget och den verksamhetsinriktning som fullmäktige fastställt. Nämnden har i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Intern kontrollplan

Nämnden har det yttersta ansvaret för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig. Nämnden ska se till att en organisation upprättas för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde samt att regler och anvisningar antas för den interna kontrollen.

Överförmyndarenheten har utsett en särskilt ansvarig samordnare för den interna kontrollen. Kontrollsamordnaren leder arbetet tillsammans med överförmyndarchef men involverar och samlar in information från medarbetarna. Den interna kontrollen är integrerad i verksamhetens organisation.

Nämnden ska anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Överförmyndarnämnden antog sin interna kontrollplan för år 2021 den 17 mars 2021. Planen innehåller granskningsområden för nämndens samtliga verksamhetsområden. I planen för 2021 har det ingått sju processer. Processerna omfattar inköp av varor och tjänster, leverantörsfakturahantering, arvode till ställföreträdare, delegering, tillsynsbrev till vårdboende och huvudmän, har vi med oss barnperspektivet och barnkonventionen i våra beslut samt avsaknaden av uppdaterade rutinbeskrivningar/handledningar. Två ny process har tillkommit och bygger på den riskanalys som enheten har genomfört.

Nämnden har en löpande uppföljning. Förvaltningen återrappporterar resultatet av den interna kontrollen årligen. Återrappporteringen avseende 2021 års interna kontrolluppföljning rapporterades till nämnden den 14 februari 2022. Av resultatet framgår att samtliga kontroller har haft tillfredställande resultat som tyder på god handläggning.

3.1 Sammanfattande bedömning av intern kontroll

Stadsrevisionen bedömer att nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter. Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens uppdrag och inriktning uppfylls och att föreskrifter följs. Nämnden genomför årliga riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens uppdrag och inriktning inte uppnås. Nämnden har i sin intern kontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. Uppföljningen av kontrollerna har dokumenterats.

Sammantaget bedöms den interna kontrollen vara tillräcklig.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Granskning av räkenskaperna har skett som en del av granskningen av kommunstyrelsens bokslut.

Granskningen av bokslutet har i huvudsak inriktats på:

- Verifiering och bedömning av upptagna balansposter
- Periodiseringskontroller
- Genomgång av inventarier/anläggningstillgångar
- Genomgång av årsbokslut inriktning, mål och ekonomi/årsanalys
- Bedömning av om upprättat bokslut överensstämmer med angivna riktlinjer, lagstiftning och god redovisningssed.

Inga särskilda iakttagelser av väsentlig karaktär har gjorts i samband med granskning av räkenskaperna.

4.1 Sammanfattande bedömning av räkenskaper

Sammantaget bedömer stadsrevisionen att räkenskaperna, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

BILAGA 1

Granskning av digitalisering inom överförmyndarnämnden

Bakgrund och syfte

Genom digitalisering ska överförmyndarenheten effektivisera och rättssäkra redovisning och granskning avseende huvudmännens ekonomiska tillgångar. Målet är att ställföreträdare ska lämna in redovisningen digitalt avseende deras huvudmäns ekonomi. Granskningen inriktas på att bedöma om nämndens digitala redovisningar skapar en mer effektiv och rättssäker hantering.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden har ett ändamålsenligt arbete med att digitalisera förvaltarnas ekonomiska redovisning. Granskningen hade följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att digitalisera förvaltarnas ekonomiska redovisning?
- Blir arbetet effektivare och rättssäkrare?

Granskningens resultat

Årligen hanterar överförmyndarenheten cirka 1400 årsräkningar och 300 sluträkningar. Ärendena är fördelade på cirka 550 ställföreträdare. Ekonomiska redovisningar lämnas in antingen fysiskt eller digitalt. Nya ställföreträdare utbildas endast i digital redovisning.

Överförmyndarenheten arbetar i ett verksamhetssystem som används av cirka 230 kommuner. All personal har fått utbildning i systemet. Överförmyndarenheten för en löpande dialog med systemleverantören om förbättringar och önskemål till systemet. Systemet har inte inbyggda kontroller och är inte uppbyggt för att utföra kommandon per automatik. I systemet går det inte att få fram statistik på parametrar som exempelvis kön och ålder.

Överförmyndarenheten utför utbildningar för ställföreträdare löpande under året. Alla handläggare på enheten har gemensamt utvecklat och tagit fram material till utbildningen och samtliga handläggare håller i utbildningen.

Det framgår i lag att överförmyndarnämnden ska förvara handlingar i akter. Akterna är fysiska och förvaras i arkivskåp. Överförmyndarnämnden har inte tagit något beslut att akterna ska bli digitala. Arbetsmomentet att lägga in en digital årsräkning i akten är mindre tidskrävande än att scanna in en fysisk årsräkning samt manuellt lägga in siffrorna i systemet.

Handläggaren ska granska en årsräkning likadant oavsett om den lämnas digitalt eller fysiskt. Överförmyndarenheten har arbetat fram en handledning, granska årsräkning. Granska årsräkning innehåller bland annat ett granskningsprotokoll som handläggarna följer vid granskningsarbetet. Handläggaren bockar av punkterna i granskningsprotokollet vart efter granskningen är gjord. När granskningen är färdig bifogas granskningsprotokollet årsräkningen och förvaras i akten.

En fysisk årsräkning följer inte en viss mall och redovisas inte på ett standardiserat sätt. I den digitala årsräkningen finns det fasta rubriker som styr hur redovisningen ska se ut.

Överförmyndarnämnden bedömer att en rättssäkrare hantering kan fås genom ett likformigt utseende på årsräkningar. Vidare anser överförmyndarnämnden att olika utseende på årsräkningar kan ge upphov till olika sätt att granska. Om årsräkningarna blir likformiga bedöms man få en rättssäkrare hantering. Likformiga årsräkningar gör det lättare för handläggarna att lära exempelvis visstidspersonal hur de ska granska en årsräkning.

Stadsrevisionen har utfört stickprovskontroll på årsräkningar och kontrollerat om granskningsprotokollet finns till årsräkningar. Vidare har vi kontrollerat om de digitala och fysiska årsräkningarna har hanterats likadant utifrån granskningsprotokollen. Cirka tjugo procent av stickprovet var digitala årsräkningar. Stadsrevisionen kan konstatera att det finns granskningsprotokoll till de flesta årsräkningarna. Det saknades något fler granskningsprotokoll på de årsräkningar som lämnats fysiskt. Stadsrevisionen kan konstatera att kontrollerna på de fysiska och digitala årsräkningarna har utförts på likande sätt utifrån granskningsprotokollet. I våra stickprov var det enklare att följa de digitala årsräkningarna där korrigeringsarna var gjorda i systemet.

Resultatet av stickprovet visar att digitala och fysiska årsräkningar granskas på liknande sätt av handläggarna.

Av granskningen kan revisionen se att nämnden arbetar aktivt med att digitalisera förvaltarnas ekonomiska redovisning. Överförmyndarnämnden arbetar aktivt med att förbättra systemet både för handläggarna och också för ställföreträdarna. Dels genom dialog med systemägaren men även genom att utbilda sig själva och ställföreträdarna. Att alla handläggare gemensamt har tagit fram ett utbildningsmaterial och håller i utbildningen leder till en mer likformig hantering av årsräkningar.

En digital årsräkning följer en viss mall och sparar tid för handläggaren i granskningsarbetet. Handpåläggningen och kringuppgifter minskar och fokus kan läggas på granskningsarbetet. Digitala och fysiska årsräkningar granskas på ett liknande sätt av handläggarna, men likformigheten i digitala årsräkningar kan leda till effektivare och rättssäkrare granskning.

Systemet kan inte få fram specifik statistik. Statistiken hade kunnat underlätta för handläggarna för att exempelvis kunna göra riktade insatser men även för att kunna analysera materialet djupare.

Det är viktigt att överförmyndarnämnden fortsätter att arbeta aktivt med att få fler ställföreträdare att redovisa digitalt om arbetet ska bli effektivare och rättssäkrare.

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att överförmyndarnämnden har ett ändamålsenligt arbete med att digitalisera förvaltarnas ekonomiska redovisning.

BILAGA 2

Bedömningsskala

Områdena intern kontroll, verksamhet och ekonomi bedöms enligt följande bedömningsskala:

Tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser som behöver åtgärdas.

Inte helt tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna bedöms inte vara helt uppfyllda. Det finns brister som behöver åtgärdas.

Inte tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas.

Räkenskaperna bedöms som i allt väsentligt rättvisande eller inte rättvisande.

